

Autoškoly musí být připravené i na žáky s postižením. Komplikace při získávání řidičáku zažívají především lidé s postižením sluchu

20.6.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

„Zákon nijak nebrání tomu, aby lidé s postižením sluchu mohli udělat zkoušky na jakýkoli druh vozidla. I díky poznatkům veřejného ochránce práv jsme ale zjistili, že autoškoly nevědí, jak s těmito lidmi pracovat. I to, že komisaři nevědí, jak je zkoušet,“ popsal za Ministerstvo dopravy Milan Janda, z odboru agendy řidičů.

„Naším cílem je, aby pokud možno každá autoškola byla schopná přijmout žáka se sluchovým postižením. Aby instruktoři věděli, jak mají s těmito žáky komunikovat. Samozřejmě něco podobného platí i pro zkušební komisaře,“ shrnul zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm.

Připomněl, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, zaručuje lidem s postižením také právo na osobní mobilitu (čl. 20). Lidé s postižením by tedy měli mít také rovný přístup k získání řidičského oprávnění. Jinak hrozí, že se bude prohlubovat jejich sociální vyloučení a závislost na péči blízkých či státu.

Ombudsman řešil například případ ženy s postižením sluchu, která se marně snažila sehnat kurz na řízení motocyklu. Kvůli jejímu postižení ji odmítlo několik pražských autoškol. Uváděly, že by s ní nedokázaly komunikovat během výcviku a zkoušky.

Jak komunikují lidé se sluchovým postižením

V Česku žije odhadem 135 tisíc lidí s postižením sluchu. Ne všichni používají v komunikaci mluvenou češtinu. Pro část z nich je mateřštinou znakový jazyk.

Někteří lidé se sluchovým postižením upřednostňují simultánní přepis, jiní tlumočení do českého znakového jazyka. Tlumočení probíhá za přítomnosti tlumočnicka na místě, nebo prostřednictvím on-line aplikací v chytrých telefonech.

Část lidí s postižením sluchu při komunikaci s člověkem bez sluchového postižení odezírá z jeho rtů. Někteří mají kochleární implantát nebo používají sluchadla. S porozuměním jim pomáhají také indukční smyčky instalované v místnostech. Díky nim se zvuk přenáší přímo do implantátů a sluchadel.

Komplikace při absolvování autoškoly zažil i Robert Jungmann. V Kanceláři veřejného ochránce práv pracuje v odboru ochrany práv osob se zdravotním postižením a je jedním z přibližně 4 700 Čechů, kteří mají jako mateřštinu znakový jazyk. Učebnice a zkušební otázky v češtině pro něj proto nebyly vždy srozumitelné.

S instruktorem si vytvořili speciální set znaků pro pokyny během jízd. Problém ale nastal při zkoušce. Přestože mluvené řeči rozumí a slyší díky sluchadlům, potřebuje při hovoru na člověka

vidět: „Zkoušku jsem napoprvé neudělal, protože komisař seděl za mnou a já jsem mu vůbec nerozuměl. Nakonec jsme i s ním vymysleli jinou metodu. Říkal učiteli, co mám dělat, a učitel mi překládal do našich dohodnutých znaků,“ popsal své zkušenosti Jungmann.

Na podobné situace by měl nyní autoškoly už předem připravit manuál, který na základě doporučení ombudsmana začalo připravovat Ministerstvo dopravy spolu s Asociací autoškol a Svazem neslyšících a nedoslýchavých. „Už od počátku je potřeba mluvit i s tím zkušebním komisařem, protože není možné, aby člověk prošel autoškolou, a pak to ztroskotalo na zkoušce. Autoškola by měla už v začátku dát vědět zkušebnímu komisaři, že má žáka se specifickými potřebami, a domluvit se, jak provádět zkoušku. A to bychom měli pojmut v naší metodice,“ popsal Milan Janda z Ministerstva dopravy.

„Komunikace lidí se sluchovým postižením je velmi rozmanitá, není samozřejmě možné sepsat vše do jednoho dokumentu. Důležité ale je, aby všechny strany věděly, co mohou očekávat,“ doplnila Šárka Prokopiusová, Prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých v ČR.

Při tvorbě manuálu bude moci Ministerstvo dopravy využít také zkušenosti řidičů a lektorů z nových zdokonalovacích kurzů pro řidiče s postižením pořádaných Platformou VIZE 0. Cílem platformy je zvyšování bezpečnosti na silnicích. Nyní se zaměřila právě na zdokonalování řidičských schopností lidí s postižením. Kromě kurzů pro řidiče s fyzickým postižením připravila do konce letošního roku také tři určené řidičům s postižením sluchu. Doplní je i kurz pro instruktory autoškol a zkušební komisaře.

https://www.ochrance.cz/aktualne/autoskoly_musi_byt_pripravene_i_na_zaky_s_postizenim-_komplika_ce_pri_ziskavani_ridicaku_zazivaji_predevsim_lide_s_postizenim_sluchu